

Ιστορία

Δασκαλογιάννης ο πρωτομάρτυρας της ελευθερίας

Τη Δευτέρα 7 Αυγούστου, έγινε η βάφτιση του ... αερολιμένα Χανίων σε "Δασκαλογιάννη". Είναι ο οφειλόμενο χρέος στον ήρωα. Στο εξής θα ...ταξιδεύει το όνομά του σ' όλη την Ελλάδα και σ' όλη τη γη.

Γράφει ο
G.M. ΜΑΝΟΥΣΣΕΛΗΣ

Ο Δασκαλογιάννης γεννήθηκε στην Ανώπολη Σφακιών το 1722 από την οικογένεια Βλάχων και πήρε ο όνομα Ιωάννης, αλλά επειδή μορφώθηκε σχετικά, τον αποκάλεσαν στα Σφακιά Δασκαλογιάννη.

Στην επαρχία Σφακιών έχει τον θρόνο της η ελευθερία γιατί τα χρόνια της σκλαβιάς Τούρκος ποτέ δεν κατοίκησε εκεί. Ποτέ δεν πατήθηκαν τα Σφακιά, αλλά στάθηκαν ανέγγιχτα, αλώβητα. Τον καιρό της Τουρκοκρατίας σχεδόν δεν πλήρωναν φόρο και μόνο η επαρχία Σφακιών ανέπτυξε εμπόριο και κατασκεύασε καράβια, τα οποία έπλεαν στις κρητικές θάλασσες, στη Μαύρη θάλασσα, στη Μάλτα και σ' όλη τη Μεσόγειο.

Από το εμπόριο, ο Δασκαλογιάννης έγινε πλούσιος και απέκτησε τέσσερα δικά του καράβια. Γνώρισε στα ταξίδια του και το επεδίωξε, την Αικατερίνη της Ρωσίας, τους αδελφούς Ορλώφ κ.ά..

Μέσα στο μυαλό του είχε συνεχώς την ελευθερία και την αποτίναξη του τουρκοκού ζυγού. Όταν πληροφορήθηκε ότι η Αικατερίνη ετοιμάζει πόλεμο κατά της Τουρκίας, η χαρά του ήταν τόσο μεγάλη, που άρχισε να προετοιμάζεται για τον ξεσηκωμό της επαρχίας του και της Κρήτης ολόκληρης, το 1770. Όταν το πληροφορήθηκε ο ξαδελφός του ο Πρωτόπαπας στην Ανώπολη του επέστησε την προσοχή κατά τον Μπατζελιό.

"... Κάθε προά και Κυριακή έδανε το καπέλο και του Πρωτόπαπα έλεγε το Μόσκοδο θα φέρω. - Δάσκαλε Γιάννη λόγιασε την Κρήτη μην ξεβιάσεις τα παλληκάρια των Σφακιών εις τη φωτιά θα βάλεις..."

Αλλά η φωτιά της ελευθερίας που έκαιγε μέσα του, δεν τον άφηνε. Κάνει σύναξη στη Χώρα Σφακιών όλων των διαλεκτών, των προκρίτων Σφακιανών. Μιλεί με εθνικό παλμό και συγκίνηση.

Όλοι - εκτός από τον Πρωτόπαπα - πήραν την απόφαση να κηρύξουν τον πόλεμο κατά των Τούρκων και με τη βοήθεια του Θεού και των χριστιανών της Ρωσίας να νικήσουν. Την απόφασή τους αυτή την έγραψαν σε ... και αντίγραφο, έστειλαν στους άρχοντες της Μάνης και τους αδελφούς Ορλώφ, που ήταν στην Πάρο με τον αδελφό τον Δασκαλογιάννη Παύλο. Όρισαν τον Δασκαλογιάννη αρχηγό του αγώνα και σε κάθε χωριό ένα ή δυο καπετάνιους. Τέτοιοι ήταν: Ο Μώρος απ' τ'

Ασκήφου, ο Μανουσσάκης και ο Ανδρουλιός από τους Βολουδιανούς Παττακούς και ο Μανουσογιαννάκης από τη Νίμπρο, ο Βουρδουμπάς, ο Κούτσουπας από τη Χ. Σφακιών, ο Σκορδύλης από το Μουρί, ο Πάτερος και ο Ζαμπέτης, αδελφοί του Πρωτόπαπα από την Ανώπολη, ο Μπουνάτης από την Αράδαινα, ο Δεληγιάννης από τ' Ασφέντου και ο Χούρδος από τον Αϊ - Γιάννη. Ο Γεωργακομάρκος από τους Δασκαλιανούς (Μανουσεληδες), από τον Καλλικράτη, που ήτο αρχηγός των Δαιμόνων (100 νυχτοπολεμιστών "σεϊτάν τακίμ" κατά τους Τούρκους), που ήταν παναχού παρόντες στις δυσκολες σπαγμές, πιάναν πουλιά στον αέρα, σπίθες πετούσαν τα μάτια τους και ήσαν μεθυμένοι από το κρασί της λευτεριάς.

Ο Σουλτάνος μόλις έμαθε τις κινήσεις αυτές των Σφακιανών, στέλνει μια πρεσβεία από τους Επισκόπους Πρέβελης και Τυμπακίου (έτσι είναι γραμμένο στο υπ' αριθμ. 2 τουρκικό φερμάνι), να συστήσουν στους Σφακιανούς ησυχία και υποταγή. Ο Δασκαλογιάννης έδωσε την εξής απάντηση: "Μολών λαδὲ". "Δεν ησυχάζουμε. Είμαστε έτοιμοι για τον πόλεμο και με κανένα τρόπο δεν υποτασσόμεθα".

Στην Ανώπολη, την ιερή στιγμή της 25ης Μαρτίου 1770, ο Δασκαλογιάννης ξεδιπλώνει τη σημαία, τη φιλά και την υψώνει στο κοντάρι. Ο Πρωτόπαπας τη χαιρετά, την προσκυνά και ορκίζεται να μείνει πιστός και πρώτος στη φωτιά. Μπορεί να τα 'βλεπε αλλιώς με τη σοφή του σκέψη, μα τώρα η παλακάρια του λέει "να πάει κοντά τους να ταφεί μαζί τους, ή ν' αναστήσουν τη φυλή".

Στις 4 Απριλίου κατεβαίνουν τα παλικάρια στο οροπέδιο της Κράτης, που κατηφορίζει προς τον Αποκόρωνα κι αρχίζουν τις εχθροπραξίες. Μπροστά πηγαίνει η σημαία περήφανη και ακολουθούν οι παπάδες κάθε χωριού κι εκείνος αρματομένος.

Μπροστά ο ξακουστός παπα-Σήφης από τον Καλλικράτη, αδελφός του Γεωργακομάρκου, γνωστός από τον πύργο τ' Αληδάκη (αργότερα τον σφάζανε οι Τούρκοι στον Κοντού με τους δύο γιους του).

Βγήκε το σουλτανικό φερμάνι προς τους Τούρκους. "Μου ανέφεραν ο Διοικητής Ηρακλείου, ο Βεζύρης, ότι οι κάτοικοι της Επαρχίας Σφακιών που πάντοτε έχουν στο ναό τους τις στάσεις και τις ραδιονιγίες ... ότι ξεσηκώθηκαν εναντίον των Μουσουλμάνων και να βοηθήσουν το Μόσκοδο με σκοπό να κτυπήσουν τους Τούρκους της Κρήτης και της Μονής..."

Φωτιά σ' αυτούς και να τους σφάζετε με το ξίφος του ιερού νόμου. Είναι η ιερή διαταγή μου".

Οι επαναστάτες έκλεισαν τους Τούρκους στο κάστρο, στα Χανιά, στο Ρέθυμνο και ο ίδιος ο Δασκαλογιάννης στρατοπέ-

δευσε στη Μαλάξα. Εκεί του έγραψαν γράμμα οι Ορλώφ να περιμένει να έρθουν καράβια και βοήθεια. Αλλά feu! δεν ήλθε ... η αναμενόμενη με λαχτάρα ρωσική βοήθεια. Προδόθηκε... Είκοσι χιλιάδες Τούρκοι μαζεύτηκαν στις Βρύσες Αποκορώνου και ξεκινούν για τα Σφακιά, να περάσουν από του Κατρέ τον Λαγγό. Άλλες 18000 από τη μεριά του Καλλικράτη, με τον Ηρακλειώτη Σερρασκέρη, 40.000 Τούρκοι εναντίον των Σφακιών!

Ο χώρος είναι περιορισμένος και δεν μπορούμε να ιστορήσουμε λεπτομέρειες των μαχών. Στο Λαγγό του Κατρέ, μείνανε χιλιάδες τούρκοι σκοτωμέ-

νοι και στην Αμπελο επίσης. Όλοι μαζί οι Τούρκοι ήσαν 3 χιλιάδες νεκροί και πολλαπλάσιοι οι πληγωμένοι. Έλληνες λιγοστοί. Αλλά οι υπόλοιποι Τούρκοι επιτίπουν στα Σφακιά σαν αφηνιασμένοι. Φωτιά σ' όλα τα χωριά, σφαγή σε άντρες και αγχωμένα παιδιά και γυναίκες. Στο Λουτρό από πάνω, στο πλάι, αιχμαλωτίζονται οι δυο μεγάλες κόρες του Δασκαλογιάννη, η Μαρία και η Ανθούσα και η γυναίκα του η Σγουρομάλλινη τραυματίζεται (τα δυο μικρά του κοριτσάκια και τα δυο μικρά του αγόρια, Ανδρέα και Νίκο, τα είχε στείλει στην αρχή στα Αντικύθηρα). Δεν κλαίει ο ήρωας, αλλά

μονογύατα για την καταστροφή. Δεν έχει δοθήθεια, έρχεται σε απόγνωση. Ερχεται ο χειμώνας... Φωνές τούρκικες κάθε ώρα " ... να παραδοθεί ο Δασκαλογιάννης, δεν θα τον πειράξουν και θ' αφήσουν τα Σφακιά" τούρκικες υποσχέσεις! Από πίστη, πατριωτισμό και αγάπη, παίρνει τη μέγλη απόφαση και παραδίνεται στα Κρούσια, στον Αϊ Γιάννη.

Μεταφέρεται στο Φραγκοκάστελλο. Πολλά παλικάρια του τον ακολουθούν κι έχουν την ίδια τύχη.

Σύρεται θριαμβευτικά από τους Τούρκους στο Ηράκλειο και ύστερα από πολλά βασανιστήρια και ανακρίσεις, γδάρθη-

κε ζωντανός στην "Ακ. Ντάμια" μπροστά σε αλαλάζοντες τούρκους και σε χριστιανούς θλιμμένους. Ο δεμένος αδελφός του μπροστά σ' αυτό το θέαμα παραφρόνησε.

Η θυσία Σου μεγαλομάρτυρα Δασκαλογιάννη θα δυναμώσει αιώνια την ελληνική φυλή. "Κρήτη πατρίς του Μίνωα και του Δασκαλογιάννη στη δόξα και στη λεβεντιά κανέναν δεν σε φτάνει" Γ. Καστριανάκης

Πηγές: Ιστορία, Παπαδοπετρακή, Ψιλάκη, διδύλο δασκάλου Σακαβέλη, Ν. Αγγελή, δημοσιογράφου, Πάρι Κελαϊδή, συγγραφέα ποιήμα Μπατζελιού.

Το Κρατικό Αγγλικό Πανεπιστήμιο της ΟΥΑΛΙΑΣ

Σε Προπτυχιακούς Πανεπιστημιακούς Τίτλους Σπουδών (Πτυχίο BACHELOR)

Κατευθύνσεις Σπουδών:

- Διοίκηση Επιχειρήσεων (Business Management)
- Οικονομικά / Λογιστικά (Business Economics)
- Μάρκετινγκ (Marketing Management)
- Τουριστική & Ξενοδοχειακή Διοίκηση (Tourism & Hospitality Management)

Διάρκεια Φοίτησης : 3 Χρόνια

Τα προγράμματα σπουδών του GLOBAL είναι πλήρως εγκεκριμένα από το ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ της ΟΥΑΛΙΑΣ και τα αρμόδια όργανα του Βρετανικού Υπουργείου Παιδείας. Οι τίτλοι σπουδών (BACHELORS) απονεμούνται απ' ευθείας από το ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ της ΟΥΑΛΙΑΣ.

Οι σπουδές απευθύνονται σε :

- Αποφοίτους Λυκείου / Ι.Ε.Κ. / Κατόχους Η.Ν.Δ.
- Φοιτητές Πανεπιστημίου Εξωτερικού - Εσωτερικού (δεκτοί υπό προϋποθέσεις στο δεύτερο έτος σπουδών)
- Σπουδαστές Foundation Course

25ης Αυγούστου 21 712 02 Ηράκλειο Κρήτης
τηλ: (081) 222977 - 226757 email: global@her.forthnet.gr

εμείς νοιαζόμαστε!